

Tamme Leht

Veebruar 2018

*"Inimest peab uskuma, inimest peab
armastama."*

A. H. Tammsaare

„Nad on minu inimesed ja mina olen nende oma“*

Eks see kipu ikka nii olema, et mida vanemaks saad, seda kiiremini aeg tundub lendavat. Vaatamata kiirele ajavoolule, kujuneb tavaliselt jaanuar kõige venivamaks kuuks ning samas, kui kätte on jõudnud veebruar, siis avastad üllatusega, et juba on puud rohelist ja õhtud valged. Tihtipeale kipume kiire elutempo juures tagaplaanile jätma iseennast. Tuba tahab koristamist, keha soovib lõõgastumist, raamatud ootavad riiulitel - samal ajal korrutame endale, et küll järgmine nädal jõuab! Ega alati ei jõua ka... Sarnaselt enda unustamisele, ei kipu me ka märkama kõike seda, mis on meie ümber. Veebruar on Eesti Vabariigi sünnipäevakuu ja Tamme Leht soovib kõigile selle puhul õnne: meie ju olemegi Eesti! Just nagu pole tormi ilma tuuleta, poleks ka Eestit ilma inimesteta. See lehenumber keskendubki just neile, kes on meie ümber: meie inimestele. Kes on alati rõõmus kohvikutädi Helena? Mida arvavad meie kooli vahetusõpilased Eestist? Kas pärast gümnaasiumit on elu? Looduslikud tervisenipid ja eksklusiivne kunstiõpetaja Mareti kooginurk - see kõik ning palju muud huvitavat juba selles veebruarinumbris. Head lugemist!

Liisa Plovits — peatoimetaja

* *Fraas Jarek Kasari (aka Chalice'i) laulust „Minu inimesed“*

Tamme Lehe toimetused

Liisa Plovits - peatoimetaja, küljendaja (11.KU)

Eliisa Raal - toimetaja, küljendaja (11.IT)

Liisa Kukkes - toimetaja, küljendaja (11.KU)

Martti Teder - ilukirjandusnurga
toimetaja (12.LO)

Mari Krüüner - toimetaja (12.HU)
Marju Vestman - keeleteoimetaja (12.LO)

Liisu-Johanna Olgo - toimetaja (12.ME)
Johanna Keres - toimetaja (11.KU)
Anel Neumann - toimetaja (10.KU)

Kristjan Kriisa - toimetaja (10.LO)
Kertu Kollo - toimetaja (11.KU)
Karl Pütsepp - juhendaja

Foto: Liisa Kukkes

Ilukirjandust kodumaalt

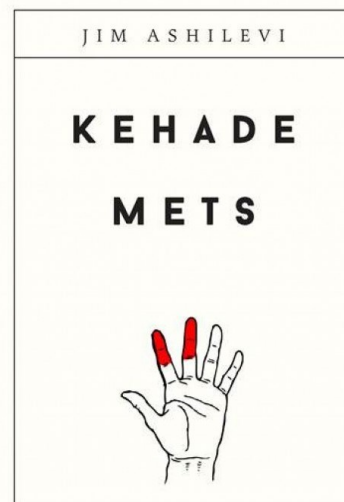
Eliisa Raal

Peagi saabuva Eesti Vabariigi 100. aastapäeva puhul on igati sobilik valida õhtuseks lugemiseks mõne kodumaa kirjaniku loomingut, mistõttu anname Tamme Lehes selleks ka paar soovitust.

Jim Ashilevi „Kehade mets”

Humoorikas lugu poisipõlve rämedustest ja õrnustest, tundlik sissevaade häbisest, mis üksindusega kaasneb. Kireva karakterite galerii ja sooja fantaasiaga vürtsitatud romaan pöörab otsustavalt selja macho-stereotüüpsete armastuslugude klišeedele, ladudes ennastsalgava aususega kõik kaardid lauale ning tunnistades, et suurim eneseületus on jõudmine teise inimeseni.

Jim Ashilevi on kaasaegne eesti kirjanik ja lavastaja, kes oma ea kohta on saavutanud juba praegu väga palju. Olles kirjutanud mitmeid romaane, lavastanud lavateoseid, juhtinud nii raadio- kui telesaateid on tegu väga eduka noore eestlasega. Tema romaan „Kehade mets” on äärmiselt kaasahaarav ja südamlük lugu ning šokeerib lugejaid oma eriskummalise stiili ja aususega.

Nikolai Baturin „Delfiinide tee”

See on romaan ühest võimalikust maailmast, milles valitseb omapärane kooskõla, see on jutustus kohusest ja kaastundest, armastusest ja kurbusest, inimestest ja delfiinidest. Raamat viib oma ebarealistliku õhustiku ja kummaliste tegelastega lugeja kaugele igavast argielust, paneb ahhetama ning mõtlema sellele, kuidas väikesed sündmused muudavad meie elu. Teos pole mõeldud enne magamajäämist kergeks lugemiseks, kuid pakub suurepärase lugemiselamist ning on kahtlemata kummituslikult meeldejääv.

Nikolai Baturin on eesti kirjandusmaastikul silmapaistev kuju, kes ühendab eestlastele mitteomasel stilil nii mütoloogiat ja argisuse, realismi ja fantaasiat. Ta looming on loodislähedane ning keel väga rikkalik - teostes kasutab ta nii kaasaegset kui barokset stiili, Mulgi murret ja isegi enda loodud sõnu. Kohati ehk raskesti mõistetavad teosed on erilised ja ilusad, kandes endas sügavaid sõnumeid ja õrna müstilisust.

„Kes tahab nihutada maailma, las nihutab iseennast.” Sokrates

Liisu-Johanna Olgo, Johanna Keres

Eestlased reisivad palju ringi, et näha ja saada aimu, mis teistes maailma riikides toimub. Nii tahavad ka Jaapanist Osakast pärit Maho Miyamoto, Mehhikost Monterreyst pärit Carlos Fernandez ja Austraaliast Sidneyst pärit Sandra Buchert tundma õppida Eestit ja selle kultuuri. Kuigi Eesti ja vahetusõpilaste kodumaa-dega on mõningaid sarnasusi (maalähedus või põhjas tööl käimine või tugevad juured), siis igal ühel neist maailmaränduritest on oma vaade meie rahvusest.

Kust tuli idee vahetusõpilaseks minna?

Maho: Mul oli valida Ungari ja Eesti vahel, kuid valisin Eesti, sest mulle tundus, et Eesti kultuur on huvitavam.

Carlos: Mehhikos anti mulle valik ning valisin Eesti selle looduse pärast. Kõik on erinev: nii inimesed kui toit.

Sandra: Ma tahtsin teha midagi, millega parandada oma eesti keelt, näha Eesti loodust ja kogeda Eesti elu. Minu vanavanemad sündisid Eestis ja ma tahtsin näha seda riiki, kus nad elasid enne, kui nad tulid Austraaliasse. Ma mõtlesin ka, et oleks huvitav elada koos uue perega.

Kuidas teile eesti toit maitseb?

Maho: Jah, mulle maitseb. Aga Eestis valmistatud *sushi* ei sarnane üldse Jaapani *sushiga*.

Carlos: Ei maitse üldse. Eriti ei maitse roosa salat (pärast kiiret guugeldamist selgus, et Carlos mõtles rosoljet), mida mu vahetuspere pakkus.

Sandra: Eesti toit maitseb mulle hästi, eriti must leib. Siin on palju rohkem piimatooteid kui Austraalias ning mulle väga meeldivad kodujuust ja kohukesed. Kalevi šokolaadid on ka väga head. Mulle meeldib alati uusi toite proovida!

Maho ja Carlos eesti keelt õppimas. Foto: Liisu-Johanna Olgo

Mida arvate eesti keelest?

Maho: Minu jaoks on see raske.

Carlos: Minu jaoks on see paras väljakutse ja raske, eriti siis, kui inimesed räägivad kiirelt. Aga ma loodan, et aasta lõpuks ma õpin selle ära.

Sandra: Minu arvates on eesti keel ilus, palju ilusam kui inglise keel.

Austraalias mu ema õpetas mulle eesti keelt, seetõttu on nüüd Eestis olles seda lihtsam õppida. Esimesed nädalad olin ma väga väsinud, kuulda eesti keelt iga päev oli väsitav, aga nüüd on natuke parem. Aga on ikka väga raske!

Kui palju te eesti keelt kasutate oma igapäevases elus?

Maho: Ma proovin rääkida eesti keeles oma vahetusemaga.

Carlos: Üritan rääkida eesti keeles oma vahetusperega, aga mitte nii palju oma siinsete sõpradega. Aga keelt kasutan võõraste inimestega, kui ma näiteks ei tea, kus olen.

Sandra: Ma proovin kasutada eesti keelt nii tihti kui saan ja ma alati räägin eesti keeles oma vahetusperega, aga, kui ma mõnda sõna ei tea, siis ütlen inglise keeles. Mulle meeldib siin eriti inglise keele tund, sest ma saan aru kõigest, mida me õpime. Ja mul on hea meel harjutada inglise keelt teiste õpilastega.

Mida arvate oma vahetusperest?

Maho: Mulle meeldib mu vahetuspere, sest ma ei oska väga eesti ega inglise keelt rääkida, aga nad saavad mu vähesest inglise keelest aru.

Carlos: Nad on väga toredad: erinevad kodustest ja neilt ei oska midagi oodata. Nad on väga erinevad mu Mehhiko perest. Mitte, et mu vahetuspere halb oleks, vaid nad on lihtsalt erinevad ja meeldivad mulle. Nii palju, kui ma näinud olen, siis Mehhiko pere on palju lähedasem: pere on alati koos ning on palju kallistusi ja musisid ning palju eneseväljendust. Siin on inimesed palju kinnisemad ning keele pärast on ka raske vahetusperega rääkida. Oma päris emaga saan ma kõigest rääkida, isegi siis, kui teda ei huvita, ta ikkagi kuulab mind. Aga siin ei julge ma oma vahetusperega kõike jagada.

Sandra: Minu vahetuspere on alati abivalmis, nad aitavad mind eesti keelega ja veenduvad, et mul kõik hästi läheb. Nad on helded, et nad lasevad mul elada oma kodus. Ma ka mõtlen, et nad on spontaansed, näiteks käisime ühel õhtul koos *snow tube*’iga sõitmas, mis mulle väga meeldis. Minu vahetusõde käib samas koolis ja aitab mind, kui ma ei tea, kuidas koolisüsteem töötab. Vahetuspere koer Sofie on nunnu ja meenutab mulle minu Austraalia koera.

Kas igatsete oma kodu, kooli ning sõpru?

Maho: Ma igatsen oma sõpru, aga mitte oma peret, sest mulle meeldib rohkem aega veeta oma sõpradega.

Carlos: Ei igatse, sest viimase aasta veetsin ma oma Mehhiko sõpradega palju aega koos, sest nad teadsid, et ma olen minemas. Mingis mõttes natuke ka igatsen, aga mitte nii, et ma nende juurde tahaks, sest ma jõuan ka oodata, et neid taas näha.

Sandra: Ma igatsen seda, et iga päev ma ratsutasin kangurutega kooli. Ma igatsen ka oma sõpru ja peret ning Austraalia ilma, randa ja oma koera Nikit. Jaanuaris on Sydneys 30 kuni 40 kraadi ja tavaliselt ma ujun ning surfan rannas, kui õues on nii palav. Aga siin ma ei saa surfata jaanuaris. Kuigi ma igatsen Austraalia kliimat, suve ja randa, siis Eesti ilm siiski meeldib mulle. Eestis on kõik erinev ja lumi on nii ilus ja valge, täpselt nagu muinasjutt! Vahetuspere on nüüd mu uus pere ja ma tunnen end teretulnult.

Mis teile Eesti juures senimaani on kõige rohkem meeldinud?

Maho: Mulle lumi meeldib, aga külm ilm küll mitte.

Carlos: Ma arvan, et inimestest on raske aru saada ja alguses ei osanud ma neile kuidagi läheneda, aga ma leidsin endale sõpru ja mulle meeldib, kuidas nad panevad mind tundma. Isegi, kui ma ei oska rääkida eesti keelt, siis ma tunnen end mind aktsepteeritakse ning nad on sõbralikud, kui neid tundma õppida. Enamik inimesi on rääkides sõbralikud, kuid on ka neid, kes ei ole. Samuti mulle meeldib lumi ning külm ilm ei kutsu väga.

Sandra: Mulle meeldib kelgutamine ja *snow tube* itamine vahetusperega.

Kas on mingeid erinevusi Eesti ja teie koolide süsteemis?

Maho: Me toome ise oma lõuna karpides kaasa. Samuti me võime magada oma klassis tunni ajal. Me ei tohi oma juukseid mingit moodi muuta ning ei tohi olla augustatud kehaosi ega lakitud küüsi. Samuti on meil konservatiivsed koolivormid, mis õpilastele väga ei meeldi. Tüdrukutel peavad seelikud näiteks pikad olema ja nende pikkust ei tohi ise muuta.

Carlos: Meie kool on natuke erilisem: peab kandma polosärki ning meil peavad olema pikad teksad ilma detailideta. Ei tohi olla tätoveeringuid ega augustatud kehaosi. Poistel peavad olema alati olema lühikesed juuksed ning juukseid ei tohi üldse värvida. Ei tohi kanda pluuse ilma varrukata. Samuti me võtame oma toidu kaasa, aga on olemas ka söökla, kust saab osta süüa.

Sandra: Jah! Kõik on erinev. Esiteks, Austraalia koolipäevad on lühemad (kell 9 kuni kell 15). Me sööme lõunat õues ja me peame tooma oma toidud ise kooli kaasa, sest kool meile süüa ei anna. Meil on ka koolivorm, mida me peame kandma iga päev (samuti mustad nahkkingad). Austraalias on 8 maakonda ja igas maakonnas on koolisüsteem ja õpetamine väga erinevad.

Mida te loodate saada õpilasvahetusest?

Maho: Ma tahan eesti keelt selgeks saada ning seda oma kodumaal ära kasutada.

Carlos: Rohkem iseseisvust. Saada selgem vaade maailmast. Ma pole väga inimeste inimene, seega selle kallal näen vaeva. Muidugi soovin mõista teisi kultuure ning võtta Eesti kultuur endaga kaasa ja seda integreerida enda kultuuri.

Sandra: Ma loodan, et ma saan kogeda Eesti elu, harjutada eesti keelt ja vaadata, kuidas loodus aastaaegade muutub.

Heatujulised Maho, Sandra ja Carlos.

Foto: Liisu-Johanna Olgo

Kas soovitate ka teistele õpilastele õpilasvahetust?

Carlos: Kui arvad, et oled piisavalt julge. Mehhikos mõtlesin ma sellest palju, sest ma teadsin, et see ei oleks kogu aeg pidu ja pillerkaar ning juba esimesel päeval siia saabudes, oli mul raskusi. See pole raske, aga samas ei ole see ka lihtne. Tuleb meeles pidada, et on ka kurbi hetki ning võib tunda üksildasena. Kuid kui julge oled, siis saab ikka hakkama.

Sandra: Jah! See on hea kogemus ja iga päev saab palju uut õppida. Sa näed, kuidas elu on erinev kui ka samas sarnane teisel pool maailma. Õpilasvahetus võib olla küll väga raske ja väsitav, aga tasub ennast ära. Tulge ka Austraaliasse vahetusaastat veetma!

Miks peaksid eestlased teie riiki tulema?

Maho: Kuigi jaapanlased on väga arad, siis välismaalastega räägivad nad palju. Kui Jaapanisse tullakse, siis saab nautida erinevat kultuuri.

Carlos: Mehhiko on täis kultuuri, sest meil on palju erinevaid asju. Iga Mehhiko nurk on erinev. Meil on palju pidusid, palju maitsevaid toite. Paljud inimesed on nagu pere, mitte muidugi kõik. Lisaks enamik oskavad inglise keelt, eriti Põhja-Mehhikos. Me oleme ka väga sõbralikud, seega hätta ei järe. Aga eks kõike peab ise läbi elama.

Sandra: Austraalia on lahe riik! Austraallased on mõnusad inimesed ja ratsutavad kangurutega igale poole. Austraalia on suur riik, seetõttu meie ilmad ja loodus on mitmekesine. Saab ujuda rannas, minna suusatama mägedesse, matkata kõikjale ja külastada Sydney ooperimaja ja Sydney silda. Meil on ka nunnud loomad, näiteks koaalad ja vombatid. Aga olge ettevaatlikud, sest Austraalias on 140 erinevat mürgist madu!

Kas oskate nimetate raamatuid, filme vms, mis iseloomustaksid teie kultuuri.

Maho: Haruki Murakamit teavad ehk kõik, kuid ise pole ma tema raamatuid lugenud. Mulle meeldivad rohkem filmid.

Carlos: Ma võin soovitada autorit Pablo Neruda. Filmidest võin soovitada "La Bamba", mis näitab väga hästi meie kultuuri. Samuti "No se aceptan devoluciones" on väga hea film, isegi mu pere nuttis, kui seda nägi.

Sandra: Austraalias on palju erinevaid kultuure ja rahvuseid, seega on raske Austraaliat iseloomustada. Aga ma mõtlen, et TV-saade "Kath and Kim" iseloomustab Austraalia huumorit. TV-saade "Here comes the Habibs" näitab, kuidas erinevad rahvused elavad koos Austraalias. Film "Crocodile Dundee" näitab Austraalia loodust, huumorit ja maaslängi. TV-saade "Home and Away" näitab meie ranna elu.

Ühe hommiku loomutruu pale

Liisa Kukkes

Varajaselt pimedal veebruarikuu hommikul koolimaja poole sammudes pole veel päev üles ärganud magusast unerahust. Praegusel aastaajal käib päike Maarjamaa kohalt endiselt kaunis madalalt - korraks lööb ta pehme pilvepiiri heledamaks, kuid ennast suisa näidata veel häbeneb. Selleks, et teda päris ära ei unustataks, silitab päike harva kord kuus oma soojade kiirtega noorte ja vanemate nägusid ning paitab hellalt põski, mis vallandab külmal rahval päikesearmastajatest leemurite efekti. Päikese jõud sisendab kahvatutesse õpilastesse natukenegi lootust, et käesolev väsitav ja kontimurdev aeg leiab millalgi omale ka õnneliku lõpu.

Koolipäev rullub lahti sellele omases harilikus taktis. Ükshaaval aerutavad uksest sisse esimesed loiud

näolapid, mütsid ning kapuutsid silmini tõmmatud. Klopitud jalad lumekirmest puhtaks, suunduvad nad viivitamatult garderoobi. Mõned õpilased kukuvad juba vahvalt muljetama, kui üksteist karvaste talvejopede sees ära on tuvastanud. Kõlavad värvikad ja elavad mõtted käesoleva päeva kohta. Leidub neid, kes tuksis unerežiimi üle kurdavad ning heietavad hingematvast kontrolltööde hulgast. Sealsamas arutlevad nad ka eluliselt tähtsa küsimuse üle - mis võib küll täna söögiks olla? Noormehed ei vaevu varajasel hommikutunnil suurejooneliselt enda mõtteid välja paiskama. Pigem säilitavad nad ratsionaalset joont, haaravad ranitsa ja loivavad ühtses kõigutamatus tempos klassi poole.

Aatriumisse koguneb arvestatav hulk poolunes *zombie*´isid, kes auravate kohvitopside ümber oma koloonia moodustavad. Sõnad on antud olukorras üleliigsed. Kõik mõistavad ju ometi kõiki. Hommikuti oleks neil justkui kõrgemad telepaatilised võimed. Kāgaras eksisteerivate *zombie*´ide kõrvale on grupeerunud konspektilehtede krõbistajad, kes eelseisvaks teadmiste kontrolliks end ahastavalt meeletavad. Aga leidub ka neid, kes tiksuvad nagu üles keeratud kellad. Vajadusel suudaksid nad energiliselt tosin kükki valmis vihtuda. Neid hommikusi ööbikuid silmitsevad mõned üpiski tulpinud nägudega, kuiv naeratus näol ja silmad kisis nagu hiireküttidel.

Aeg lendab mööda kui linnutiivul ega pea vajalikuks peatuda. Võiks lausa öelda, et aeg on armetu. Kunagi pole teda piisavalt. Kindlasti mõtlevad nii need fanaatikutest kindlameelsed õppurid, kes võiks enne bioloogia tööd veel ühe korra enda materjali hooga läbi lapata. Hilinejad, kes bussi pealt kooli poole rügavad, vaatavad higistades kella ning manitsev mõistuse hääl pärib nipsakalt, kas me täna ikka keemia-tundi jõuame? Niisama olesklejad mõtlevad tagasi eelneva õhtu peale - kas see talveuni oleks kuidagi võinud mingisuguse imetrikiga uurimistöö peatükid valmis kirjutada? Igapäevased võitlused ja võid-

uajamised saadavad meid kõikjal. Paraku pole meil nendest ka edaspidi pääsu. Üks on aga kindel - päevad tulevad, korraks jäävad ja lahkuvad. Võta hetk ja kao selle sisse, sest varsti on ta nagu liiv sõrmede vahelt pudenenud ning kadunud. Küllap

Foto: Liisa Kukkes

Tavaliselt eriline

Mari Krüüner

Ühel tavalisel, kuid minu jaoks erilisel koolipäeval jaanuaris jaltasin Liisuga puhveti poole. Sel hetkel oli õues veel valge, maha oli sadanud mõnus lumi ja külmakraadid tegid selle meeldivalt krudisevaks. Tahtsin ajada veidi juttu meile leti tagant alati naeratava puhvetimüüja Helena Jaanoga. Kas täna tahan banaani või jäätist? Tema toetab mind alati, mida iganes ma valin.

Kas Te olete töötanud ka vanas Tamme Gümnaasiumis majas?

Ei, vanas ei ole, ainult siin. Enne töötasin Descartes'i Lütseumis ja Kivilinnas.

Kas see on ka Daily alt?

Selles firmas olen töötanud ligi 15 aastat.

Kust Te pärit olete?

Siit samast Tartust, sündisin küll Tallinnas, aga ma olin väga pisike, kui ma sealt ära kolisin.

Kui suur on Teie pere?

Mul on kaks õde. Mõlemad on nooremad. Lapsi mul ei ole, nii et vaba ja vallatu.

Mida Teie meeldib teha vabal ajal?

See on hea küsimus. Mulle meeldib pere ja sõpradega aega veeta. Mulle meeldib ujuda, lugeda. Selleks viimaseks ei jää viimasel ajal väga palju aega.

Mis on Teie läbi aegade lemmikraamat?

Mulle väga meeldis Emile Zola „Daamide õnn“, prantsuse armastusromaan. See ei olnud väga nilbe ega lääge, vaid oli täitsa loetav.

Millised puhvetikliendid teile meeldivad?

Rõõmsameelsed! Inimene peab kogu aeg naeratama, siis on elu ilusam... Siis tundub kõik halb ka hea.

Mis paneb teil silma särama?

Ma ei teagi, ei oska öelda seda. Ma ei tea, äkki ma lihtsalt olengi selline. Ega mul teie vastu ka ju midagi ei ole. Äkki mulle meeldib see, mis ma teen.

Mis on Teie lemmiksöök?

Mulle meeldivad hästi tehtud nuudliroad. Nad peavad vürtsikad olema. Mulle meeldivad sellised hästi maitsestatud toidud.

Kas Te siin sööklas ka süüa teete?

Ei, meil on kokad, mina süüa ei tee. Ma teen ainult puuviljasala-

teid. See on kogu moos, aga muidugi, kui keegi abi vajab, siis tuleb aidata, aga noh meil on kokad.

Kus Te koolis käisite Tartus?

Sanatoorses, seal maal lõpetasin kooli ja gümnaasiumis ma pole käinudki.

Kas gümnaasiumis peaks käima?

Ma arvan, et seda teist tööd on ikka ka vaja teha. Kõik ei pea olema kõrgharidusega. Ma arvan, et ega see elu sellepärast seisma ei jää, kui keskhariidust ei ole.

Mis ja miks oli Teie lemmikaine kooliajal?

Muusika! Mulle on alati meeldinud laulda, vähemalt vanasti väga meeldis, ma laulsin tütarlastekooris ja see oli nii äge. Ma mäletan, kui ma pisike olin, siis ema alati rääkis ja ma isegi mäletan seda natukene: me ühe õega oleme enam-vähem ühevanused ja kui me maaliinibussiga kuskil sõitsime, siis me laulsime bussis kahekesi. Tagantjärele on imelik mõelda.

Foto: Mari Krüüner

Mis on Teie lemmikfilm?

Mulle meeldivad seiklusfilmid, ikka sellised tõsised seiklusfilmid, natuke fantaasiat on ka, mis natuke, kõvasti.

Mis on Teie lemmikvärv?

Mulle meeldib sinine, tumedam.

Kuidas Teile meeldib siin koolis?

Väga meeldib! Ma olen töötanud ju-
mitmes ja see on parim. See, kuidas
omavahel suheldakse, on juba selline
mõnus, vaba ja...

Mis oli Teie päris esimene töökoht?

Ma olin maal, olin alaealine veel. Käi-
sin tanklas koristamas. See oli päris
ametlik töökoht.

Kas Te kogute/kogusite midagi?

Ei kogu enam. Kunagi ma kogusin
oma klassikaaslaste joonistusi. Mul
oli selline märkmik ja kõik joonistasid
mulle sinna. Mul on need vist kuskil
alles isegi veel. Ma arvan vähemalt.

Mis Teile meeldib puhveti klientide juures ja mis teeb töötegemise heaks?

Rõõmsameelsed inimesed! Siis on
kõik asjad ilusad.

Kelleks Te väiksena tahtsite saada?

Tantsijaks, baleriiniks! See on vist
väga väikeste tüdrukute unistus, sest
see on tegelikult nii ilus.

Mida Te teete pärast tööpäeva?

Siin saab kell neli, siis ma lähen veel
ühte töökohta. Ma käin õhtuti natuke
koristamas, teenin väikest lisaraha.
Siis lähen tavaliselt koju. Mul on ko-
dus kass Kiku, suur lumivalge kassi-
poiss. Mul on ahiküttega korter, tuleb
ahju hakata kütma. Nädala sees lä-
heb õhtuti vaikselt.

Mida Teile nädalavahetusel teha meeldib?

No siis saab ikka natuke ringi liigutud.
Meeldib ujumas käia, siis ma käin
tihti maal, talvel natuke vähem, va-
nemate juures. Saab sõpradega väljas
käia, õdedega kohtuda. Nii nagu ena-
mik inimesi.

Milline aastaag Teile kõige rohkem meeldib?

Mulle meeldib talv ja suvi ka. Õeldak-
se, et inimestele meeldib tavaliselt
see aastaag, mil ta sündinud on.

Mulle tundub, et see nii ongi. Kuna
ma talvel sündinud olen, siis mulle
meeldib selline ilus paksu lumega talv
selline -10°C maksimum, rohkem ei
tohi väga olla :). Päike peaks paistma,
see on minu jaoks täitsa täiuslik. Mu
lapsepõlve talved olid ju sellised, siis
oli lumi, tead, nabani.

Mis mõttetera Teid toetab?

Kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka
saab! See on niimoodi, sest tegelikult
ei ole asju, mida ei saa. Kui ühtmoodi
ei saa, siis teistmoodi saab ikka. Alati
saab!

Mida Te tavaliselt hommikuks söö- te?

Putru! No siin me teeme putru, väl-
jaarvatud neljapäeviti. Hirsiputru ma
ei armasta. Ja siis mõne võileiva. Put-
ru süüa võiga või siis süüa ilma mille-
tagi. Vahest harva saab moosi ka, aga
see nagu väga ei istu, ikka või.

Kas Te olete tee- või kohviinimene?

Kohviinimene! Teed ei joo peaaegu
üldse. Väga-väga vähe, siis ma pean
tõsiselt haige olema. Mulle meeldib
pätikohv, see, mis tassi tehtud on.

Kas Teile meeldib magus või soola- ne?

Soolane, kuigi ma süüa magusat ka.
Päris palju, tegelikult võiks öelda, et
fifty-fifty. Ilma magusata ei saa kui-
dagi.

Kas te jääte veel siia tööle?

Hetkel ei ole küll kuhugi mõttes mi-
nema hakata!

100 km Eestile

Liisa Kukes

Kingituste saamine lööb alati silmad särama ja paneb palged õhetama. Kuid rõõmu
leidub kuhjaga ka andmises. Seda suudab ideaalselt kinnitada meie kooli aktiivne ja
tegus õpilane Ronja Juurma, kes otsustas soliidset noorust tähistavale Eesti
Vabariigile 100. sünnipäeva puhul teha ka omalt poolt erilise kingituse. Uurisime
lähemalt, mis see oli.

Ronja, kes Sa oled ning millega sa vabal ajal tegeled?

Olen 11.KU klassi õpilane ja harrastan spontaansust, tegelen muusikaga ja olen vabatahtlik.

Mida Sina Eesti Vabariigile 100. sünnipäevaks otsustasid kinkida?

Kinkisime koos Annika Nõmmikuga EV100 programmile oma praktilise töö raames korraldatud 100 km matka, mille läbisime kolme päevaga ümber Võrtsjärve.

Kust tuli säärane vahva mõte pidada maha 100 km matk ümber Eesti suurima sisejärve?

Mu isa rääkis kunagi ühe loo, milles kaks meest kõndisid Tallinnast Tartusse. Mõtlesin, et oleks võimas ka ise suvel mingisugune pikem matk läbi teha ja nii saigi Annikaga koos välja mõeldud idee kõndida ümber Võrtsjärve.

Mis on matkast kõige eredamad ja meeldejääävamad mälestused, millele sa kõige rohkem tagasi mõtled?

Loodus ja ilm. Pole kogenud midagi nii võimsat, kui vaikust keset tundmatut põldu enne äikesetormi. Või vaatepilt, kuidas maanteelt vesi aurustus. Ka esimese päeva õhtul olid pilved nii eriskummaliselt ilusad - ma pole kunagi tundnud end pilvedele nii lähedal. Samuti ereda hetkena on meelde jäänud üks lahke mees, kes oma kodus lubas meil oma veepudeleid täita ning Suislepa bussipeatuses istuvad kohalikud, kellest üks sõitis rattaga koju ning tõi meile piparmündi lehti, et me saaksime endale teed teha. Inimesed ikka üllatasid.

Kas raskeid hetki, kus loobumismõtted pähe trügisid, tuli ka ette? Kuidas leidsite taaskord motivatsiooni, et matkaga jätkata?

Ikka tuli vahel raskeid hetki ette. Kui aus olla, siis viimasel päeval mõtlesin ka mina, et nüüd aitab. Aga siis jällegi jõudsin mõtteni, et pole see asi nii hull midagi. Ilmselt omaette teguriks oli ilm, mis viimasel päeval tegi olemise ja matka läbimise keerukaks. Päike kõrvetas nii tugevalt, et viimased 25 km osutusid matka kõige raskemaks osaks. Kuid üldiselt ei olnud aega neid loobumismõtteid pähe koguda, kuna loodusvaated olid omaette motivaatoriteks.

Kas vahel juhtus ka ootamatuid äpardusi ning miski ei läinud plaanipäraselt?

Villid! Ma lõpetasin viie villiga taldade all. Kolm sain

juba esimese päeva õhtuks ning nende peal kõndimine oli suisa kohutav. Vahepeal olime sunnitud väikese maa bussiga läbima, sest Google Maps vedas meid alt ning sattusime kohta, mida me ise poleks kahjuks läbida saanud.

Kuidas sujusid suhted matkakaaslastega?

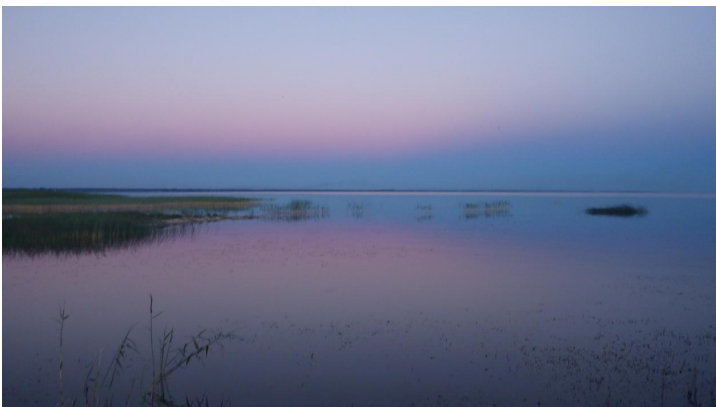
Üldiselt hästi, kuid juhtus ka olema väikseid vaidlusi, mis leidsid kiirelt lahenduse. Paremat seltskonda ei oleks saanud muidugi olla!

Missugused emotsioonid ja mõtted valdasid Sind selle pika matka lõpus?

Rahulolu ja positiivne väsimus. Meie seljataha oli jäänud tervelt 100 km ja mitmeid vahvaid seiklusi.

Kas matk osutus ka õpetlikuks mingis osas - said teada midagi enda kohta või elust üldisemalt?

Jah, ei ole midagi paremat, kui teha koos oma heade sõpradega miskit mäletamist väärt. Samuti see, et uni pärast korralikku füüsilist tegevust on kõige parem ning inimesed on suutelised sind üllatama iga päev. Lisaks ka mõttetera, et kui millessegi väga uskuda, siis on see võimalik.

Fotod: erakogu

Looduslik värskus on parem kui peotäis keemiat

Kristjan Kriisa

Kätte on jõudnud talv ja külmetushaiguste hooaeg. Selleks, et terve püsida, on mul soovitada neli looduslikku vahendit, mida on aastasadu kasutatud.

Põdrasammal

Põdrasammal ehk islandi käokõrv on samblik, mida kogutakse aasta läbi. Sellest valmistatakse teed ning see aitab kõha, nohu ja bronhiidi vastu. Põdrasamblatee tugevdab immuunsüsteemi ning on põletikuvastase toimega.

Kapsas

Kui sul on tugev nohu, siis tuleb süüa ohtralt too-rest kapsast ja selle kõhutäiega pool päeva hakka-ma saada. Kui nina ikka jookseb, siis tuleb tilgutada ninasõõrmetesse kapsamahla.

Soolvesi

Soe soolvesi aitab kurguvalu leevendada. Sega 1 teelusikas mineraalsoola 250 ml sooja veega ja kurista sellega kurku. Korda 4-6 korda päevas, kuni kurguvalu kaob.

Foto: Leili Mihkelson

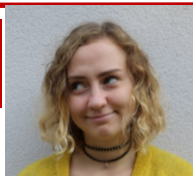
Põldosi

Sellest valmistatud tee tugevdab organismi vastupanuvõimet haigustele, toimib antibakte-riaalselt ja tugevdab küüsi ja juukseid.

Foto: Wikimedia Commons

Minu inimene on...

Liisu-Johanna Olgo

“Noh, nüüd on sinu kord,” ütleb Marta Vals, kui mängime avatud uste päeval suures rahvasumi-nas kabet. “Minu vanaisa ütleb, et kabemängus valged alati alustavad ja võidavad”, millega pidin nõustuma, sest sellel tehnoloogiasuuna abiturien-dil on olnud elus rohkem võite kui kaotusi.

Korvpall

Just korvpallis on Martal palju saavutusi. Ta alustas, kui oli vaid 8-aastane ning praegu on ta jõudnud mängima Tartu Ülikooli võistkonda. Küsimusele, et mis on olnud Marta elu kõige põnevam hetk, siis vastuseks sain, et see on raudselt mingisugune korvpalli mäng.

Kool

"Tartu Tamme Gümnaasiumisse sattusin ma seetõttu, et ma ei ole viitsinud väga oma elus õppida." Kuigi Marta sai küll Tammesse sisse, siis proovis ta ka Hugo Treffneri Gümnaasiumi, kuid seal juhtus tal üks huvitav lugu. "Treffneri sisseastumiskatsetel istusin mina ühe tüdruku kõrval ja see tüdruk ei osanud ühte ülesannet, mida mina oskasin ja mina tegin selle ülesande tal ära. Tema sai siis sisse, aga mina ei saanud." Sealjuures mainis abiturient, et ega ta sinna kooli ei tahtnudki, tahtis vaid teada saada, kui rasked need katsed on. Tammesse tulles teadis Marta aga ainult Liisi Roosvaldi ja Eliise Kiisi, kes mängisid temaga kunagi korvpalli. Üldiselt tõi ta ka välja, et tema lend on huvitav, aga lõpetades jääks ta puudust tundma Elis Potterist, keda tal on nii silmi puhkav näha. Siinjuures ei saa mainimata jätta Grete Mai Rohtmetsa, kes on Marta lemmikõpetaja meie majas. Kooliga seoses on neil veel palju huvitavat. "Kuigi mul on 120 puudumist, siis ma olen endiselt siin koolis ja see on minu jaoks suur saavutus." Marta jaoks on väga raske istuda paigal 75 minutit ning seepärast on tal tekkinud nii palju põhjendamata puudumisi. "Põhimõtteliselt, kui õpetajatel tekib suur probleem sellega, et õpilased käivad pikkadel vetsupausidel, siis minu arust see ei ole üldsegi halb asi, sest inimesed nagu mina, kes ei jaksa istuda 75 minutit ühe koha peal, tekib tahe niheleda." Selline isiksus nagu Marta Vals hakkab pärast neljakümne viit minutit tunni algusest nihelema ja teisi segama ning et ta teisi ei segaks, läheb ta jalutama.

Inimesed

Uurides Martalt, mis köidab teda elu juures kõige rohkem, oli tal vastu-

seks: "Inimesed". Tütarlast köidavadki inimesed seetõttu, et kõik on nii erinevad. "Nagu näiteks, et ühed inimesed on nii rumalad, aga samas teised on nii lahedad. On ka inimesi, kellele mina vaatan ülevalt alla, ja on inimesi, kellelt vaatan alt ülesse." Marta arust on imelik, et kõik inimesed on ühesugused, kuid samas ka erinevad. "Ma elan inimeste nimel!" ning siinjuures tõi ta välja, et tema inimene on Kertti Kaljuste. Hea sõber on selline, kellega ei suhtle kaua aega, aga see ei mõjuta kuidagi sõpradevahelist suhet. Küsisin ka, et milline on tema jaoks tark inimene ning sain vastuseks: "Tark inimene on laia silmaringiga. See on hullult lahe, kui inimesed viskavad fakte, näiteks kui lai on Maa übermõõt, ja siis jäävad need ka minule külge."

Tulevik

Kui Marta mõtleb endale 10 aasta pärast, siis ta näeb, et on 28 ja ta võiks teha seda, mida talle meeldib teha. Selle peale ta näiteks ei ole mõelnud, et kus ta elada tahaks, sest tema jaoks on see täiesti ebaoluline. "Kus kott, seal kodu" on praegu Marta moto. Kuigi neiu lapsevanemaks saada ei taha, siis võimalusel adopteeriks ta lapse, kes oleks umbes kümneaastane. "Ma tahaksin endale lapse valida, sest mulle ei meeldi väikesed lapsed. Ma talun neid senikaua, kuni ma saan ära minna, aga kui see oleks minu laps, siis ma ei tohiks ära minna." Samuti sooviks Marta nii, et ta saaks öelda: "See on minu laps!", kuid oma last ta kontrollima ei hakkaks, mistõttu kasvaksid tema lapsed suure tõenäosusega ise.

Marta kui inimene

Olles oma pere keskmine tütar, on Martal olnud huvitavad tulevikuplaanid ajast, kui ta oli 5-aastane. Nimelt soovis ta saada tuletõrjujaks, kuigi tema peres ei pea keegi sellist ametit. "Väiksena ma mängisin tolmuimejaga tuletõrjujat. Meie kodu põrandad olid alati väga puhtad ja kõik muud asjad ka." Sealjuures ei ole Marta ema teda mitte kunagi sundi-

nud koristama, vaid talle endale meeldib, et asjad oleks enam-vähem korras. Tema õde seevastu ei ole väiksest segadusest üldse häiritud. "Ta elab prügimäel ja mina tema asju koristada ei tohi, sest tema asjade puutumine on keelatud." Kuigi Martale meeldib tegutseda, siis ennast peab ta pigem rääkijaks, kuid sealjuures ei anna ta lubadusi, mida hoida ei suuda. "Marta Vals ei ole tusane. Kui ma näiteks olen vihane, siis ma ei näita seda välja." vastas Marta, kui küsisin, et mida saaksid teised inimesed teha, kui ta tusane peaks olema.

Save the planet

Lisaks sellele, et Marta peab ennast pessimisti ja realisti vahepealseks ning elu mõte tal puudub, siis suure üllatusena on ta täiega *save the planet*'i poolt. "Läksin üks kord poodi ja poes olid paberkotid otsas ja olid ainult kilest kotid ja mul oli palju asju. Ma keeldusin ostmast kilekotti ja ma viisin oma asjad kahe käega autosse, nii et asjad mahagi kukkusid, kuid ma sain sellega hakkama." Kuigi Marta prügi sorteerida ei oska ja see tekitab talle stressi, mis prügi, kuhu läheb, siis oma näritud nätsukummi viskab ta alati prügikasti. "Ükskord otsisin ma 10 minutit seda nätsu, mille ma maha olin visanud, sest ma ei suutnud edasi minna." Inimesi päästaks Marta nii, et nad ei mõtleks kõike üle ega võtaks kõike nii tõsiselt, sest hinded siin maailmas ei ole kõige olulisemad.

Eesti 100

Kuigi Marta on arvamusel, et ta on sündinud nii hilisel ajal, et EV 100 ei tähenda tema jaoks nii palju, kui vanemale põlvkonnale, siis oli ta nõus tegema Eesti Vabariigile juubeliks kingituse. Nimelt on tal 120 põhjuse ta puudumist, kuid sünnipäeva päevaks proovib ta ära parandada neist 20, et oleks ainult 100 põhjendamata puudumist.

Šokolaadikook

Maret Kuura

Retsepti algvariandi leidsin juba ammu internetiavarustest. Selle koogi erinevaid tõlgendusi on mitmeid. Minu lemmikuks on kujunenud just järgmine retsept. Olen seda enda jaoks mu-
gavamaks, loodan, et ka maitavamaks, koostanud.

Vaja läheb

240 g pestud ja nõrutatud musti ube (konserveeritud, 400 g)
4 muna
1,5 banaani
40 ml kakaod
näputäis soola
50 ml mandlijahu
1 tl küpsetuspulbrit
1 tl vanilliekstrakti
100 g (50 ja 50)tumedat šokolaadi (tahvel Bitteri 70%-list šokolaadi)

Esmalt tuleb ahi panna soojenema 180-kraadile. Pigem ära kasuta pöördõhufunktsiooni.

Tee šokolaad pooleks ja pane sulama veevannil 50 grammi šokolaadi. Jälgi hoolsasti, et see tükki ei läheks!

Nüüd on vajad sul *blender*´it. Aseta *blender*´isse munad, puhtaks nõrutatud oad, tükkiteks tehtud banaanid. Sega segu mõnusasti mõni minutit. Nüüd lisa sool, küpsetuspulber ja vanilliekstrakt. Sega hoogsasti lusikaga või *blender*´iga läbi. Aeg on lisada mandlijahu, see sega rahulikult lusikaga ühtlaseks massiks. Lõpetuseks lisa sulatatud šokolaad, sega korralikult läbi.

Vala tainas ümmargusse lahtikäivasse 20 cm koogivormi ning küpseta umbes 20-25 minutit.

Kui oled koogi välja võtnud ja jahtuma pannud siis sulata ülejäänud 50 grammi šokolaadi. Seejärel kata kook šokolaadiga ning raputa peale suhkrupärleid. Eriti hästi maitseb järgmisel päeval!

Kaunistada võib mitmel viisil:

Fotod: erakogu

Tamme Lehe toimetused soovivad: 14 ideed vaheajaks!

Läheneb suusavaheaeg ning juhuks, kui puuduvad ideed, mida selle vahva nädalaga ette võtta, siis Tamme Lehe toimetusel on mõningad soovitused varuks.

1. Tegele meditatsiooniga!
2. Puhka!!!
3. Võta enda jaoks aega!
4. Nosi palju magusat! (Samas ei tohi ka füüsilist koormust ära unustada.)
5. Tee head!
6. Mine suusata, sõida lauda, või avasta hoopis *snowtube*´iga mäenõlvi!
7. Küpseta Mareti kooki!
8. Mängi tetrise!
9. Õpi eksamiteks!
10. Vaata kõik „Kiirete ja vihaste“ osad ära või tee hoopis „Harry Potteri“ maraton!
11. Mine kaltsukashopping´ule!
12. Tee midagi, mida sa pole kunagi varem teinud!
13. Veeda aega lähedastega!
14. Kuid kõige tähtsam- tunne puhkusest mõnu ja valmistu viimasteks pingutusteks!

Foto: Mari Krüüner

Kas pärast gümnaasiumit on elu?

Kertu Kollo

Küsisime meie kooli ühelt säravaimalt vilistlaselt Lisett Pärnalt.

Sa jäid meie kooliperele meelde oma kõlava naeru ja positiivsusega ning kui kelleltki küsida, kas Sa Lisett Pärnat mäletad, tuleb vastuseks: „Aa, tema on ju see, kellel suu kogu aeg kõrvuni oli!“. Kust Sa sellise energia iga päev võtad?

Selliseid sõnu on tõeline rõõm lugeda (naerab südamest). Hea tuju ja naer aitavad alati keerulistest olukordadest välja, seepärast rakendan seda palju.

Energia tuleb kindlasti toidust, ma vist sööks kogu aeg, kui kaal lubaks!

Kas ülikooli minna oled alati tahtnud või tuli see otsus pigem koduste surve?

Survestatud pole mind õnneks kunagi. Sellega tuleb lausa naer peale, sest mu väike 3. klassis käiv õde muudkui korrutab mulle, et tema kavatseb ainult põhikooli lõpetada ja siis läheb tööle. Kuidagimoodi olen ta nõusse saanud, et ta ikka gümnaasiumi ka välja veaks.

Olen kuulnud mitmeid gümnaasiste ütlemas, et nad ei tea, mida pärast gümnaasiumi teha tahavad. Millal said Sina aru, mida õppima minna?

Tegelikult kaldusid mu mõtted meditsiini suunas juba põhikoolis, umbes 8. klassis tuli vist see mõte, et tahan arstiks saada. Mul käis sel ajal hea peretuttav Tamme gümnaasiumi meditsiini klassis. Seetõttu hakkasin antud suuna kohta rohkem uurima ja oi kui vaimustatud ma olin, täpselt õige koht! Gümnaasiumi viimases klassis tuli ka segadus pähe, mida teha edasi ja kuhu minna. Informatsiooni kõiksugu huvitavate erialade kohta oli nii palju, et jäin valikuga päris hätta. Mu kindel eesmärk põhikoolist muutus kuidagi kaheldavaks. Mõtted liikusid juba ka humanitaarvaldkonna suunas. Mulle meeldib väga kirjutada ja lugeda, ajakirjandus ja kommunikatsioon paelus seetõttu päris palju. Kokkuvõttes jäin aga ikka selle juurde, mida südames olen alati tahtnud.

Tean, et oled praegu arstitudeng. Kas sellele teele suunas Sind lisaks meditsiinisünnale ka mõni õpetaja?

Jah, nad aitasid mul valikut langetada küll. Helgi toetas mõlemat pidi: ükskõik, mis eriala ma ka ei valiks, saan ma hakkama, kuigi arst tundus siiski südamelähedasem. Rääkisin ka õp Dunderdalele, et ma vist hakkam hoopis ajakirjanikuks, mille peale ta kortsutas kulmu ja ütles: „Pff ei, Lisett, sina mine ikka arstiks.“ See oli päris naljakas, seepärast on hästi meelde jäänud. Selliseid mõttevahetusi oli ka teiste õpetajatega.

Milline näeb praegu välja Sinu koolipäev?

Üks päev lähen ja olen koolis 8-17 samas kui järgmisel päeval ainult 12-15. Järgmisest semestrist on näiteks reeded vabad ja hetkel ei pea 22. detsembrist kuni 12. veebruarini üheski loengus ega praktikumis käima – pole üldse paha. Sisulises mõttes on muidugi teaduslikku juttu ja prekliinilist õpet ääretult palju, aga mõnus, et kõik ained on siiski enam-vähem suunatud mingitki pidi meditsiini valdkonnale. Minu kolmapäevad näiteks olid septembrist detsembrini sellised, et kell 11 hommikul hakkas anatoomia. See tähendas, et kõigepealt rääkisime klassis teooriaosa läbi ja siis läksime laipade juurde. Õppejõud näitas, kus mingi elund, pind, auk või muu kõbruks asub ning siis jättis meid õppima. Kõik nimetused tuleb muidugi ladina keeles pähe õppida. Pärast anatoomiat oli 3 tundi järjest bioloogia praktiku-me (nt rakkude paljundamine) ning siis meditsiinilise keemia loeng (selle alla lähevad füüsikaline, analüütiline ja kolloidkeemia).

Kui Sa võrdled gümnaasiumit ja ülikooli, siis kumb ikkagi raskem on ja miks?

Siin ei saagi vist ühest vastust anda.

Gümnaasium oli raskem rutiini poolest: pidid esmaspäevast reedeni enam-vähem 8-16 koolis olema. Stuudiumist vaatasid vastu kodutööd, mis tihti mitteviihtumise tõttu viimasele minutile said jäetud. Mõningane vastumeelsus oli teatud aine(te) suhtes, mis üldiselt ei huvitanud. Raske on ju õppida, kui miski kohe üldse ei paelu. Eks vahepeal oli võib-olla ka pingeid koolikaaslaste vahel, mis tegid koolis elu raskemaks, kui see tegelikult oli. **Ülikoolis** on kõik muu raskem. Pead tähtaegu ja igasugu registreerimisi ise meeles pidama, keegi ei tule midagi ütlema. Lõuna pole enam tasuta, see on kurb. Materjalide mahud on metsikud, ma sügisel ehmatasin lausa ära. Kodus pead iseseisvalt õppima, kogu aeg järjepidevalt (ilma õpetajate meeldetuletusteta Stuudiumis), loengud on pigem lihtsalt täiendus, gümnaasiumis oli vastupidi. Teed kõik endast oleneva, et praktikumidesse ja seminaridesse kohale jõuda, ka kõrges palavikus ja halva enesetundega, sest nendest puudumisi ei põhjenda lihtsalt lausega „Tere, olin haige.“ Üleüldiselt on raske suureks kasvada ja avastada, et kolm aastat lillepidu saigi läbi.

Foto: erakogu

Inimestel on eelarvamus arstitudengitest. „Nad ju kogu aeg õpivad!“, „Arstitudengitel pole elu!“. Kas see vastab tõele?

Oleneb kellega või millega võrrelda. Mäletan, et mingi aine esimeses tunnis juhatas õppejõud loengu sisse nii: „Sellega harjuge esiteks kohe ära, et kui teised tudengid pidutsevad, siis teie õpite.“ Siiani pole see päris täppi läinud, aga ma ei saagi end veel pidada läbi ja lõhki arstitudengiks, sest pole ju veel aastatki seda ülikoolielu tunda saanud. Nii et senimaani ma ei ütleks, et elu pole. Vastupidi, elu käib! Tean ka tudengeid, kes tõesti peaaegu kogu aeg õpivad, kuid kui meeldib ning tahavad, siis miks mitte.

Tegelesid varem ka võrkpalliga. Kas see hobi on hetkel pigem tagaplaanile jäänud?

Jah. Igatsen seda hobi gümnaasiumiajast väga. Plaanisin septembris küll väikestviisi jätkata, kuid oktoobris tervislikel põhjustel jäi asi katki kuni siiani. Südames on aga ikka võrkpall võrratu!

Küsin siis otse välja – kas pidutsemiseks ka aega jääb? Arvan, et kõik on kuulnud, et ülikoolis pidavat peod väga rajud olema.

Juba kartsin, et seda küsimust ei tulegi. :D Ütlen siis otse välja - küllalt. Pidusid on palju ja peod on suured. Rajude pidude kohta ma nüüd ei oska öelda, sest ega gümnaasiumgi selle poolest alla jäänud.

Ülikoolis on ju hea, et põhjusest puudumisi ei saa, kui mõnda loengusse minna ei viitsi. On Sinuga see juba juhtunud?

Jah, see juhtus isegi päris varakult, see oli histoloogia loeng teisel nädalal. Ma lihtsalt tahtsin kangesti juba süüa minna, ei pidanud vastu, aga *totally worth it*. Seda on ka hiljem palju kordi juhtunud. Üldiselt loengutes tõesti käima ei pea, küll aga pead eranditult olema kõikides praktikumides ja seminarides kohal. Siiski pean ütleva, et see on tõesti mõnus, et loengud kohustuslikud ei ole.

Kui Sa arstiks õppima poleks läinud, mis valdkond oleks tulnud teise variandina?

Eelnevalt mainisin ajakirjandust ja kommunikatsiooni, kuid sinna ma katseid ega avaldust ei teinud. Tõtt-öelda seepärast, et ma unustasin end akadeemilisele testile õigel ajal registreerida. Nii et üldiselt mu plaan kevadel eksamitele minnes oligi kõik või mitte midagi.

Õeldakse, et „gümnaasiumisõpradega“ suhtlema üldjuhul väga ei jääda? Kas saad selle lause ümber lükata?

Jah, ma sõnastaksin selle teisiti. Pigem ei jääda üldjuhul suhtlema koolikaaslastega, kellega muidu niisama vahe-tundides suhtlesid või õppimiste üle arutlesid. Paljudega käisid läbi juba ainuüksi sellepärast, et nägid neid 5x nädalas mitu korda päevas. Kui me aga räägime suure

tähega Sõpradest, siis nemad jäävad alles ning toetavad sind ka edaspidi.

Miks otsustasid Tamme Lehe toimetusse astuda ja mida see Sulle andis?

Mulle on alati meeldinud kirjutada ja lugeda, üldiselt tegelikult mõelda ka. :D Soovisin anda oma panuse selle lehe valmimisse. See arendas, avardas silmaringi, lahutas meelt ning suurendas ühtekuuluvustunnet. Andis võimaluse edastada mingi sõnum või jagada oma kogemusi-teadmisi kogu kooliperega.

Mida või keda jäid Tamme gümnaasiumist kõige enam igatsema?

Keda? Kooliperet – õpetajaid, koolitöötajaid, sööklatädisid (eriti Helenat), koolikaaslast. Mida? Koolilõunat, pidu ja pillerkaart. Tõeliselt armas ja tore on siiani tulla kooli lõunat süüa ning saada soojade tervituste osaliseks või võtta osa selle kooli üritustest. :)

Sinu kõige piinlikum, naljakam seik gümnaasiumist.

Väga piinlikest ei saa veel rääkida, sest liiga vähe aega on möödunud. Ükskord vahetunnis olin aatriumis, keskel postide juures üks, kooliraadiost muusika mängis ja ma täpselt ei tea, mida ma teha üritasin, aga ma tõstsin ühe jala hooga õhku nii, et teine läks alt ära ja ma lihtsalt lendasin, taguots ees, keset kooli pikali. Ise ma seal juures hakkasin muidugi naerma, sest see aitab alati hädast välja, aga oli ikka päris piinlik. Nägu oli tulipuna-ne ja kõik, kes seda nägid, said ikka pool aastat naerda ja puid alla panna. Kõige naljakamat ma ei tea, mulle ilmuvad silme ette pildid, kus ma koolis keset põrandat või keset treppe naeran ja pisarad voolavad. Mille üle ma enamasti naersin, seda ei mäleta.

Ja lõpetuseks, mida soovivad praegustele gümnaasistidele?

Säilita külma närvi, *mental breakdown'id* tulevad ja lähevad. ;) Hoia enda kooliperet. Üks tervitus ja naeratus koristajale või klassikaaslasele teeb ta päeva palju paremaks. Loo võimalikult palju mälestusi koolikaaslaste ja oma kooliga. Sa ei kujuta ettegi, kuidas mõne aasta pärast neid meenutades kerkivad naerust ja õnnest pisarad silma. Veeda aega oma perekonna ning sõpradega, kokkuvõttes on nemad need, kes on alati olnud, on edasi ja jäävad... Kui lõpuks gümnaasiumi oled ära lõpetanud ja 20 hakkad saama, siis näed, et kõik koos sinuga on kasvanud ja muutunud, pisivend või -õde on äkitselt suureks kasvanud, vanem õde või vend teeb su tädiks/onuks jne. Usu mind, Sa ei mäleta aastate pärast õhtuid, mil olid vihane selle ühiskonna kodutöö, ajaloo kontrollitöö või kirjanduse raamatutöö pärast. Sa mäletad ilusaid ja õnnelikke hetki koos oma lähedastega. Kindlusta, et neid oleks palju!

***„Hoia enda kooliperet.
Üks tervitus ja naeratus
koristajale või klassi-
kaaslasele teeb ta päeva
palju paremaks.“***

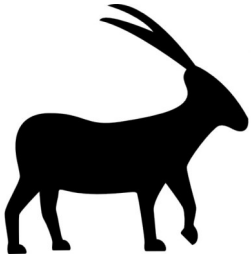

Fotod: erakogu

Horoskoop

Liisa Plovits

Jäär – praegu on eriti hea aeg võtta sõpradega ette midagi lõbusat. Meeskonnatöö on hetkel su tugevaim külg. Kuigi tead, et saad ka üksinda hakkama, siis väljas käies hoia oma seltskonna lähedusse ja kõik õhtud õnnestuvad ideaalselt.

Kaalud – kui oled varasemalt mõelnud talvisele kalapüügile, siis praegu on eriti hea aeg õng välja otsida! Isegi kui sa varem sellele mõelnud pole, siis alati on huvitav proovida midagi uut. Miski ei väljasta ka elu armastuse konksu otsa saamist!

Sõnn – suur tõenäosus võita lotovõit või saada koguni pärandus! Siiski ei tohiks õnnejoovastuses pead kaotada ja usaldama peaks ainult kõige lähedasemaid. Soodne aeg eneseleidmiseks ja mediteerimiseks.

Skorpion – peaksid rohkem tähele panema ennast ümbritsevat maailma. Tuisu sees on lihtne ära kaduda, kuid kui oled varustatud helkuriga ja silmad lahti hoiad, siis leiad ka raskele teekonnale kaaslase. Hea aeg kihlumiseks.

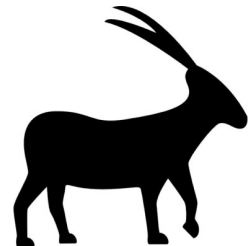
Kaksikud – ülimalt hea aeg uute suhete loomiseks. Tantsupõrandalt on sind suisa võimatu ära saada. Vanade sõprade jaoks võib su käitumine mõistetamatu tunduda, sest sina lahkud peolt alles siis, kui nemad juba kodus magavad.

Ambur – võid avastada, et su parim sõber on hoopis hügieeniline huulepulk, mitte paralleelklassi Karl. Tähtis on jääda endale kindlaks ja kui reede õhtul tunned, et soovid sisutu pummeldamise asemel pigem kodus seriaali vaadata, siis peaksid seda tegema.

Vähk – oled eriti heas tujus ning sind saadab sära, mis paistab kaugele. Raamatud on praegusel ajal su suurimad sõbrad. Vallalisena peaksid olema eriti tähelepanelik, sest potentsiaalsed partnerid lausa kibelevad su tähelepanu järele!

Kaljukits – imeline aeg säramiseks! Praegu on ülimalt hea tegeleda millegi silmapaistvaga: esita kooliraadios luuletust, tegele aatriumis heategevusliku korjandusega, või tantsi keset koridori – võid kindel olla, et püüad pilke ja saavutad kauaoodatud kuulsuse!

Lõvi – sobiv aeg keskenduda enda heaolule ning vähendada oma elus toksiliste suhete arvu. Lõvina saad suhtes erilise tähelepanu osaliseks ja partner hellitab sind kingitustega. Vallalise Lõvi jaoks on parim aeg lõbutseda ja ennast mitte siduda.

Veevalaja – nüüd tuleb laiskusemõtted unustada ja võtta osa võimalikult paljudest üritustest! Inimestega suhtlemine muudab sind rõõmsaks ning su silmis võib lõkkele lüüa eriline säde. Kunagi ei või teada, kes seda sädet märkama juhtub – välistatud pole ka armumine.

Neitsi – suurepärase aeg leida uusi sõpru ja vastata jaatavalt kõigile huvitavatele pakkumistele. Samas peaksid leidma aega ka enda jaoks ning imeline võimalus selleks on katsetada uusi näomaske – terve nahk muudab alati tuju rõõmsaks!

Kalad – lume sees hullamine on just see, mis ka halval päeval su tuju tõstab. Samas ei tasuks lume peale lootma jääda, sest hommikul ärgates ei pruugi teda enam ollagi. Tasub hoida silmad lahti: võib-olla peidab sulava lumekuhja all end su tulevane abikaasa!

Meie inimesed

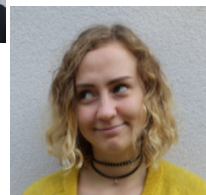
Fotod: Liisa Kukkes

Kas tunned kodumaad?

Martti Teder

Liisu-Johanna Olgo

Otsi sõnarägistikust küsimustele vastused!

1. Millest valmistatakse jurssi?
2. Üks populaarseim spordiala Eestis.
3. 2001. aasta Eurovisiooni võidulugu?
4. Mida tähendab Eesti hümnis kasutatud sõna "teal"?
5. Mis on Eesti rahvusliblikas?
6. Mis spordiala on leiutatud Eestis?
7. Mis nädalapäeval iseseisvus Eesti Vabariik?
8. Mis on Eesti väikseim linn?
9. Eesti pikim jõgi?
10. Mõista-mõista, mis see on: sinine, must ja valge?
11. Eesti on: ... (leia sobiv omadussõna).
12. Mis seltsi lipuks õnnistati sini-must-valge 1884. aastal Otepääl?
13. Eesti põhjapoolseim saar.

K K Ü L I Õ P I L A S T E N D R
A A O T D H T G O D N K I P E A
P L N Y E A B V P I L I L S F H
A L R E F A S A Õ D S I U H M U
S A K K P U U K S H Z K S S M L
P Õ D E R I U A S I A I D D Õ I
P P Ä Ä S U S A B A Z N H J I K
Ü S S E J C A E V E B G D L S F
H S F E O V T M E A N Z N U A W
A S D S O B A A R M I J Q T K E
P A S T V H M I D E N N S T Ü D
Ä S Q I E J I K A R G E D F L S
E S W L S Ü N O T T O N T L A D
V G E I E V E R Y B O D Y E O H
A G T P K F F E Ä L L H E R S O
L K L P Q H Ä R D L L F F R T T

Killuke isamaad

Kersti Merilaas „Mu kodumaa“

Nüüd lõhnavad metsad
ja tolmaavad teed
ja lained laksuvad randa.

Kui kaunis on elada
kodumaal,
ta rõõme ja muresid kanda.

Ja pilved ja lained
ja päikene
ja ladvad need laulavad üha:
jää, kosu ja kasva, mu kodumaa,
sa armas, suur ja püha!

Leelo Tungal „Isa-ema maa“

Mida ma veel hoian,
keda ma veel kaitsen,
kui mitte sind,
mu kodune maa?
Kes mulle kingiks keele
ilusa, elusa laulu,
kui mitte sina,
mu kodune maa?
mida mõista võiksin,
kes saaks aru minust,
kui mitte sina,
mu isa maa?
Kes mind maailmas saadaks,
kes mind tagasi võtaks,
kui mitte sina,
mu ema maa?

Foto: Liisa Kukkes

Foto: Liisa Plovits

Foto: Liisa Plovits

Sellest numbrist
leiad ka minu! ;)